

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»**

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ФОРМ

для студентів

спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітньої програми Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст

Київ –2021

Розробник:

Дерев'янченко Олена Олександрівна, викладач циклової комісії музики і хореографії фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат мистецтвознавства, доцент

Викладач:

Дерев'янченко Олена Олександрівна, викладач циклової комісії музики і хореографії фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат мистецтвознавства, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від 06 січня, 2021 р. № 7

Голова циклової комісії

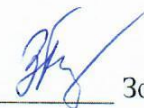

Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

«11» 01 2021 року

Заступник директора з навчально-методичної роботи

Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи

Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано

на 20_/20_ н.р. (_____), "___" _____ 20_ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. (_____), "___" _____ 20_ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. (_____), "___" _____ 20_ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. (_____), "___" _____ 20_ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна форма навчання
Світова музична література	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1,5/45
Курс	III
Семестр	6
Кількість змістовних модулів з розподілом	1
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	22
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	+
Самостійна робота	21
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Аналіз музичних форм» є: формування у студентів цілісного наукового поняття про музичне мистецтво в цілому, устрій музичних форм, елементи музичної мови та засоби вираження художнього змісту музичного твору; виховання у студентів сприйняття музичної форми як процесу, розуміння логіки музичної форми, єдності та безпосереднього зв'язку форми і змісту.

Завдання:

- Свідоме оволодіння методикою теоретичного і слухового аналізу музичних творів на засадах раціонально-логічного та художньо-емоційного сприйняття;

- вивчення основних принципів формоутворення з позицій структурно-композиційних та художньо-процесуальних факторів;
- формування здатності до самостійного аналізу змісту твору, його музичної мови та засобів виразності як провідних формоутворюючих компонентів;
- розвиток уміння досліджувати музичні твори з метою об'єктивної оцінки їх художньої значимості, культурно-історичної та мистецької цінності;
- збагачення особистого музичного досвіду;
- вироблення вміння використовувати знання з аналізу музичних творів у практичній діяльності.

У студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- Здатність до аналізу та синтезу;
- базові загальні знання;
- засвоєння основ базових знань з професії;
- навички управління інформацією;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до навчання;
- здатність досягнення цілі.

Фахові:

- усвідомлення соціальної значущості професії, вмотивоване здійснення професійної діяльності;
- володіння предметною та сучасною базою знань;
- здатність реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;
- знання і застосування сучасних технологій для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу;
- володіння методами навчання і виховання засобами музичного мистецтва;

- володіння теоретичними основами музичного мистецтва, професійною термінологією;
- володіння методами, прийомами і практичними навичками роботи в області музичного мистецтва;
- здатність до творчості.

Предметні:

- здатність опанувати закономірності формотворення в музичному мистецтві;
- усвідомлення типових структур, типів викладу, що характерні розділам музичних форм;
- володіння методами і прийомами аналізу принципів розвитку музичної форми;
- здатність аналізувати область застосування різних музичних форм та їх зв'язки з музичними жанрами;
- усвідомлення стилістичних особливостей музичних форм в творчості різних композиторів;
- знання та вміння аналізувати загальну структуру твору, характеризувати його розділи;
- вміння вказати жанрові та стилістичні особливості твору;
- володіння методами аналізу засобів музичної виразності;
- усвідомлення ролі засобів виразності у формуванні будови та змісту музичного твору;
- здатність зробити комплексний аналіз твору.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- знати основні закономірності формотворення в музиці;
- визначати типові структури музичних форм;
- орієнтуватися в типах викладу, що властиві розділам музичної форми;
- знати основні принципи музичного розвитку;
- визначати області використання різних музичних форм;
- усвідомлювати зв'язки музичних форм з музичними жанрами;
- знати стилістичні особливості музичних форм в творчості різних композиторів.
- вміти визначити загальну структуру твору;
- вміти аналізувати засоби музичної виразності та їхню роль у творенні форми та змісту музичного твору;
- вміти зробити комплексний аналіз музичного твору.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Види занять розподіл годин				
	Усього	Аудиторні			Самостійна
		Лекції	Семінари	МКР	
Тема 1. Зміст і форми у музиці. Жанр. Засоби музичної виразності.	3	2			1
Тема 2. Прості форми. Період.	3	2			1
Тема 3. Проста двочастинна форма. Проста три частинна форма. Трьох-п'яти частинна форма.	5	2			3
Тема 4. Складні форми. Складна двочастинна форма. Складна три частинна форма.	5	2			3
Тема 5. Сюїта	4		2		2
Тема 6. Варіації. Рондо.	4	2			2
Тема 7. Вокальні цикли.	4		2		2
Тема 8. Сонатна форма..	4	2			2
Тема 9. Сонатно-симфонічний цикл.	4		2		2
Тема 10. Опера та балет.	3		2		1
Тема 11. Музика у кіно та драматичному театрі.	4		2		2
Разом годин за навчальним планом	45	12	10	2	21

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Зміст і форми у музиці. Жанр. Засоби музичної виразності.

Значення курсу аналізу музичних творів. Природа та особливості музичного мистецтва. поняття художнього стилю, методу та художнього напрямку. Жанр. музична форма. Музична інтонація. Значення засобів музичної виразності (мелодія, лад, метр, ритм тощо), їх визначення. поняття про музичну побудову. Основні розділи музичної форми. Цезура. Мелодико-синтаксичні структури. Тема. Мотив.

Основна література : 1, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1, 2.

Тема 2. Прості форми. Період.

Визначення форми періоду. Ознаки, за якими аналізується музична форма. Змістова та тематична значущість періоду. Систематизація періодів за структурними, тонально-гармонічними та тематичними ознаками.

Основна література: 1, 2, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1, 2, 3.

Тема 3. Проста двочастинна форма. Проста тричастинна форма.

Трьох-п'яти частинна форма.

Прості форми. Визначення. Особливості та різновиди простої двочастинної форми. Особливості та різновиди простої три частинної форми. Трьох-п'яти частинна форма та її прояви у музичній літературі. Аналіз музичних творів.

Основна література: 1, 2, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1, 3.

Тема 4. Складні форми. Складна двочастинна форма.

Складна три частинна форма.

Визначення складної форми. Особливості двочастинної форми, її прояви у музичній літературі. Тричастинна форма з тріо та епізодом – відмінності, особливості. Аналіз музичних творів.

Основна література : 1, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1, 4.

Тема 6. Варіації. Рондо.

Визначення варіаційної форми. Різновиди варіацій: басса остинато, сопрано остинато, прості варіації та складні варіації. Аналіз музичної літератури.

Визначення форми рондо, його різновиди (старовинне, класичне, романтичне).

Основна література: 1, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1, 4.

Тема 8. Сонатна форма.

Визначення сонатної форми, її структура. Розгляд сонатної форми на прикладі сонат Л.Бетховена та В. А. Моцарта.

Основна література: 1, 3, 4, 5, 6.

Допоміжна: 1.

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сюїта. Поняття про форму сюїти. Старовинні сюїти та сюїти у творчості класиків та романтиків.	2
2	Сонатно-симфонічний цикл. Ознаки. кількість частин та їх співвідношення. Сонатно-симфонічний цикл у сонаті, симфоній, квартеті, концерті.	2

3	Вокальні цикли. Характеристика вокальних циклів Шуберта, Шумана, Мусоргського. Характеристика жанрів кантати, ораторії, вокально-симфонічної поеми.	2
4	Опера та балет. Загальна характеристика жанру опери, сюжет, лібрето, жанрові різновиди. Особливості жанру балету.	2
5	Музика у кіно та драматичному театрі Музика у драматичному театрі 19 століття (Бізе, Гріг). Традиції жанру у творчості композиторів ХХ ст..	2

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1 СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
Відвідування лекцій	1	6	6
Відвідування семінарів	1	5	5
Робота на семінарських заняттях	10	5	50
Самостійна робота	5	11	55
Модульний контроль	25	1	25
Всього			141
Залік Коефіцієнт	1,41		

6.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст і форми у музиці. Жанр. Засоби музичних виразності. <i>Виписати визначення засобів музичної виразності. та основні характеристики.</i>	1
2	Прості форми. Період.	1

	<i>Проаналізувати періоди з "Дитячого альбому" П. Чайковського</i>	
3	Проста двочастинна форма. Проста три частинна форма. Трьох-п'ятичастинна форма. <i>Аналіз та схеми дитячих п'єс В.Косенка, П. Чайковського, С. Прокоф'єва.</i>	3
4	Складні форми. Складна двочастинна форма. Складна три частинна форма. <i>Аналіз ноктюрнів та прелюдій Ф. Шопена.</i>	3
5	Сюїта <i>Аналіз сюїт Баха (на вибір)</i>	2
6	Варіації. Рондо. <i>Аналіз Бетховен Соната №8, В. Моцарт Варіації Ля- мажор, І. С. Бах Crucifixus</i>	2
7	Вокальні цикли. <i>Аналіз Л.Ревуцький "Сонечко", Р. Шуман Любов поета</i>	2
8	Сонатна форма. <i>Аналіз сонат мі-мінор та Ре-мажор Й.Гайдна.</i>	2
9	Сонатно-симфонічний цикл <i>Аналіз В.Моцарт Соната №11 Ля-мажор</i>	1
10	Опера та балет. <i>Жанрові різновиди опер, структура балету, його види. Жанрові різновиди оперної вистави (речитатив, арія, ансамбль, хор, дивертисмент тощо).</i>	2
11	Музика у кіно та драматичному театрі. <i>Аналіз Е. Гріг "Пер Гюнт", Ж.Бізе "Арлезіанка"</i>	2
	Разом	21

6.3. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ.

Форма проведення модульного контролю – письмова.

Включає в себе аналіз музичних творів та письмові питання за вивченими темами..

Максимальна кількість балів – 25.

Максимальна кількість балів – 25	Критерії оцінювання
25 – 20	Завдання виконані правильно (90% - 100% виконання).
19 – 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75%).
14 – 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50%).
1-9	Завдання виконані з великою кількістю неправильних відповідей.

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

Навчально-методична карта дисципліни «Аналіз музичних форм»

Разом: 45 год, лекції – 12 год, семінарські заняття – 10 год, модульний контроль – 2 год.,
самостійна робота – 21 год.

Модулі	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				
Назва модуля	Прості та складні форми						Циклічні форми. Музично-театральні жанри				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Зміст і форми у музиці. Жанр. Засоби музичної виразності	Прості форми. Період.	Проста 2, проста 3-частинна форма 3-5 частинна форма	Складні форми. Складна 2-, 3-частинна форми		Варіації. Рондо.		Сонатна форма			
Теми семінарських занять					Сюїта		Вокальні цикли		Сонатно-симфонічний цикл	Опера та балет	Музика у кіно та драматичному театрі
Самостійна робота	Табл. 6.2										
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота										
Підсумковий контроль	Залік Всього балів 141; коефіцієнт 1,41										

Рекомендована література

Базова:

1. Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. Аналіз музичних творів: навчальний посібник для мистецьких закладів I-II рівнів акредитації. Рівне: РДГУ, 2011.
2. Горюхіна Н. О. Еволюція періоду. К., 1975.
3. Горюхіна Н. А. Эволюция сонатной формы. К., 1973.
4. Способин И. В. Анализ музыкальных форм. М., 1984.
5. Холопова В. Н. Формы музыкальных произведений: учебное пособие для студентов вузов искусств и культуры. СПб, 2001.
6. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. К. : Заповіт, 1998.

Допоміжна:

1. Мазель Л.А. Строение музыкальных произведений: учеб.пособие. М., 1986.
2. Тюлин Ю. Н. Строение музыкальной речи. М., 1969.
3. Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений. Общие принципы развития в музыке. Простые формы. М., 1980.
4. Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений. Рондо в его историческом развитии. ч.1. М., 1988.
5. Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений. Сложные формы. М., 1984.
6. Черкашина М. Р. Опера XX століття. Нариси. К., 1981.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>
4. <https://studopedia.org/12-86957.html>.